

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

Nu bij je boek
mijn.examenbundel.nl
Online oefenen, video's en meer

2024|2025

VWO

Engels

ThiemeMeulenhoff

#

**examen
bundel** >

Slim leren, zeker slagen

**BESTEL
MET
STAPEL-
KORTING!**

Slim leren, zeker slagen met Examenbundel!

Oefenopgaven, samenvattingen, woordjes,
examentips en inspiratie: op examenbundel.nl
vind je alles om je optimaal voor te bereiden
op je examens.

#ikgazekerlagen #geenexamenstress examenbundel.nl

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

2024 | 2025

Tineke van Putten
Riek Verploegh

VWO

Engels

Zo werk je met deze Examenbundel

Gefeliciteerd, je hebt de eerste stap gezet om vol vertrouwen je examen voor dit vak in te gaan! Deze Examenbundel is namelijk de beste voorbereiding, omdat je oefent met echte examenopgaven. Kijk hoe het werkt.

De indeling van het boek

Je Examenbundel bestaat uit verschillende delen:

- **De oriëntatietoets:** krijg snel een eerste indruk hoe je scoort op de verschillende eindtermen.
- **Deel 1 - Voorbereiding op het examen:** de belangrijkste theorie en informatie op een rijtje.
- **Deel 2 - Oefenen met examenteksten:** het echte werk!

Opbouwen met oefenen

Deze Examenbundel helpt je op verschillende manieren bij het oefenen:

- Alle examenteksten zijn gerangschikt naar **moeilijkheidsgraad** (één, twee of drie sterren). Je kunt dus opbouwen van makkelijke naar moeilijke teksten.
- De examenteksten in onderdeel E en F zijn voorzien van **woordenlijsten**. Hierin staan de lastige woorden uit de tekst. De vertaling helpt je om de tekst beter te begrijpen. De antwoorden op de vragen staan op mijnexamenbundel.nl.
- De examenteksten in onderdeel G, H en I hebben een **oriëntatie vooraf**. Deze helpt je om snel een eerste indruk te krijgen van de tekst.
- Je kijkt de examenteksten in deel G, H en I na met de uitgebreide **uitwerkingen** achterin. Daarin staat het juiste antwoord. Maar belangrijker: je krijgt duidelijke uitleg waaróm dit het juiste antwoord is en hoe je daar komt.
- Het examen in deel J kun je zien als de generale repetitie voor het echte examen. De antwoorden en uitwerkingen staan op mijnexamenbundel.nl.

Online oefenen met Mijn Examenbundel

Bij dit boek hoort een online omgeving: **mijnexamenbundel.nl**. Het boek en Mijn Examenbundel werken met elkaar samen.

Maak de balans op

Leren en oefenen

Ook handig

Boek

- oriëntatietoets maken
- hele examens maken

- oefenen met examenteksten

- basiswoordenlijst
- register op thema

Mijn Examenbundel

- nakijken oriëntatietoets
- nakijken hele examens

Je scores worden bewaard!

- extra oefenen op moeilijkheid
- uitlegvideo's

Je ziet je voortgang!

- overzicht van de examenstof
- hulpmiddelen
- examentips

Alle belangrijke info bij elkaar!

Om optimaal gebruik te maken van boek én website, verwijst het boek op handige plekken naar mijnexamenbundel.nl. Dat herken je aan dit icoon:

Voorbeeld

Wil je weten hoe je de toets hebt gemaakt? De antwoorden staan op mijnexamenbundel.nl. Vul je punten in en ontdek hoe je scoort per vaardigheid. Je scores worden bewaard.

Activeer direct je code voor Mijn Examenbundel

Ga nu naar mijnexamenbundel.nl en maak meteen je account aan. Met de **activatiecode** die je per mail hebt ontvangen of via de ELO van je school, heb je toegang tot alle extra's die bij je boek horen.

Gebruik ook Examenidoom

Wil jij je nóg beter voorbereiden op het eindexamen? Combineer **Examenbundel** dan met **Examenidoom** – vergroot je woordenschat voor betere scores op je talenexamens.

Heel veel succes!

Namens team Examenbundel heel veel succes met je examens! #slimlereniszekerslagen

Heb je een vraag of opmerking over deze Examenbundel? Ga dan naar examenbundel.nl/contact.

Opmerking

De overheid stelt de regels op voor het examen. Bijvoorbeeld wat de examenonderwerpen zijn, welke hulpmiddelen je mag gebruiken en wanneer het examen is. De auteurs en uitgever hebben deze Examenbundel met grote zorg samengesteld. Soms veranderen de regels van de overheid echter of worden er nieuwe afspraken gemaakt over wat die regels betekenen. Raadpleeg daarom altijd je docent of onze website www.examenbundel.nl voor actuele informatie die voor jouw examen van belang is.

Inhoud

6 Slim leren – bepaal je leerroute

9 Oriëntatietoets

21 Deel 1 Voorbereiding op het examen

23 **A** Kennis van land en samenleving

- 23 1 Groot-Brittannië
- 30 2 Verenigde Staten van Amerika
- 34 3 Onderwijs
- 36 4 Veelgebruikte bronnen

38 **B** Schoolexamen

- 38 1 Kijk- en luistervaardigheid
- 41 2 Gespreksvaardigheid
- 47 3 Schrijfvaardigheid

55 **C** Grammatica

- 55 1 Zelfstandige naamwoorden
- 57 2 Lidwoorden
- 57 3 Voornaamwoorden
- 60 4 Bijwoorden
- 61 5 Trappen van vergelijking
- 62 6 Werkwoorden
- 66 7 Gerund
- 67 8 Woordvolgorde
- 68 9 Spelling

69 **D** Centraal examen

- 69 1 Leesvaardigheid
- 74 2 Oefenen met leesstrategieën
- 94 3 Soorten examenvragen
- 103 4 Veelvoorkomende woorden en
uitdrukkingen in de vraagstelling
- 104 5 Signaalwoorden
- 106 6 Voorvoegsels

109 Deel 2 Oefenen met examenteksten

111 **E** Examenteksten met woordenlijst

- 112 1 Examen 2021-II: 11 ★
- 113 2 Examen 2022-III: 1 ★
- 114 3 Examen 2022-III: 2 ★
- 115 4 Examen 2022-III: 11 ★
- 116 5 Examen 2022-III: 3 ★★
- 117 6 Examen 2022-III: 4 ★★
- 119 7 Examen 2022-III: 8 ★★
- 121 8 Examen 2022-III: 9 ★★
- 124 9 Examen 2021-II: 7 ★★★
- 127 10 Examen 2022-III: 5 ★★★
- 130 11 Examen 2022-III: 6 ★★★
- 133 12 Examen 2022-III: 7 ★★★

135 **F** 2022-II met woordenlijsten

- 136 1 Examen 2022-II: 1 ★
- 137 2 Examen 2022-II: 2 ★
- 137 3 Examen 2022-II: 3 ★★
- 139 4 Examen 2022-II: 4 ★★
- 142 5 Examen 2022-II: 5 ★★★
- 145 6 Examen 2022-II: 6 ★★★
- 148 7 Examen 2022-II: 7 ★★★
- 150 8 Examen 2022-II: 8 ★★
- 152 9 Examen 2022-II: 9 ★
- 153 10 Examen 2022-II: 10 ★★
- 155 11 Examen 2022-II: 11 ★

157 **G Examenteksten met uitwerkingen**

158 1 Examen 2021-I: 3 ★
159 2 Examen 2021-I: 10 ★
160 3 Examen 2022-I: 1 ★
161 4 Examen 2022-I: 8 ★
162 5 Examen 2022-I: 9 ★

163 6 Examen 2021-I: 4 ★★
167 7 Examen 2022-I: 2 ★★
168 8 Examen 2022-I: 3 ★★
171 9 Examen 2022-I: 7 ★★
173 10 Examen 2022-I: 10 ★★
174 11 Examen 2022-I: 11 ★★

177 12 Examen 2021-I: 5 ★★★
180 13 Examen 2021-I: 11 ★★★
181 14 Examen 2022-I: 4 ★★★
184 15 Examen 2022-I: 5 ★★★
186 16 Examen 2022-I: 6 ★★★

189 Uitwerkingen

200 **H 2023-I met uitwerkingen**

201 1 Examen 2023-I: 1 ★★
202 2 Examen 2023-I: 2 ★★
203 3 Examen 2023-I: 3 ★★
204 4 Examen 2023-I: 4 ★★
205 5 Examen 2023-I: 5 ★
206 6 Examen 2023-I: 6 ★★★
209 7 Examen 2023-I: 7 ★★★
212 8 Examen 2023-I: 8 ★★
214 9 Examen 2023-I: 9 ★★★
217 10 Examen 2023-I: 10 ★★
219 11 Examen 2023-I: 11 ★
220 12 Examen 2023-I: 12 ★★
221 13 Examen 2023-I: 13 ★

224 Uitwerkingen

232 **I 2023-II met uitwerkingen**

233 1 Examen 2023-II: 1 ★
234 2 Examen 2023-II: 2 ★
236 3 Examen 2023-II: 3 ★★
238 4 Examen 2023-II: 4 ★★
240 5 Examen 2023-II: 5 ★★
242 6 Examen 2023-II: 6 ★★★
244 7 Examen 2023-II: 7 ★★★
247 8 Examen 2023-II: 8 ★★
250 9 Examen 2023-II: 9 ★★★
253 10 Examen 2023-II: 10 ★
254 11 Examen 2023-II: 11 ★★
255 12 Examen 2023-II: 12 ★

257 Uitwerkingen

265 **J 2024-I**

De antwoorden en uitwerkingen van het examen 2024-I vind je op mijnexamenbundel.nl.

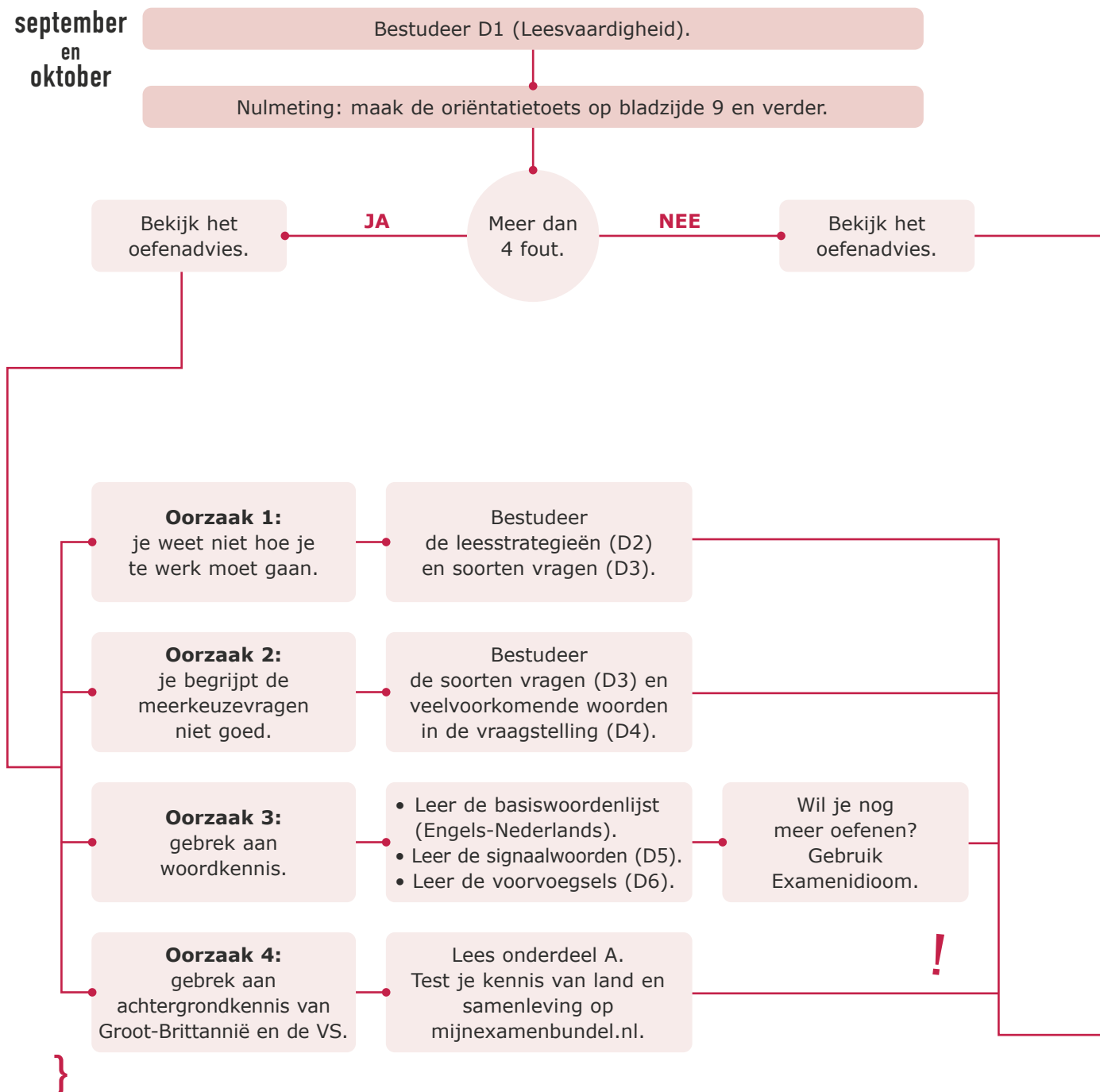
Bijlagen

**Basiswoordenlijst
Register op thema
Cijferbepaling examens 2022-II,
2023-I en 2023-II**

Slim leren – bepaal je leerroute

Natuurlijk kun je kriskras door de **Examenbundel** gaan en met die onderdelen oefenen die jou belangrijk lijken. Je kunt het ook systematischer aanpakken en daar is onderstaand stroomschema voor bedoeld. Het stroomschema leidt je op een slimme manier door de bundel en laat je optimaal profiteren van de mogelijkheden die de **Examenbundel** je biedt om je leesvaardigheid op peil te brengen. Dan kun je met vertrouwen het centraal examen tegemoet zien.

september
en
oktober

januari

Oefen met de examenteksten in onderdeel E.

Oefen met de examenteksten in onderdeel G.

Zoek naar de oorzaak en bestudeer de betreffende onderdelen in de bundel (zie het begin van dit stappenplan).

JA

Veel fouten.

NEE

Maak een heel examen in onderdeel H.

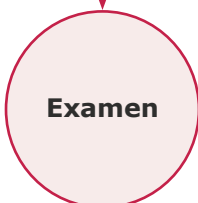
Bereken je cijfer aan de hand van de cijferbepaling achter in de bundel.

Bestudeer de uitwerkingen bij dit examen.

Herhaal nog een keer de signaalwoorden (D5) en de voorvoegsels (D6).

Oefen tot aan het centraal examen verder met hele examens in de onderdelen F, I en J en op mijnexamenbundel.nl.

april

#geenexamenstress

Hoe zou je het nu al doen op een examen? De oriëntatietoets geeft je een eerste indruk.

Oriëntatietoets

De oriëntatietoets is speciaal ontwikkeld om je een idee te geven hoe je ervoor staat wat het centraal examen betreft. Het centraal examen toetst verschillende leesvaardigheden (eindtermen).

Deze oriëntatietoets

- geeft een globaal beeld van hoe goed of hoe slecht je deze vaardigheden beheerst;
- bestaat uit opgaven uit examens van voorgaande jaren;
- heeft ongeveer de omvang van een half examen.

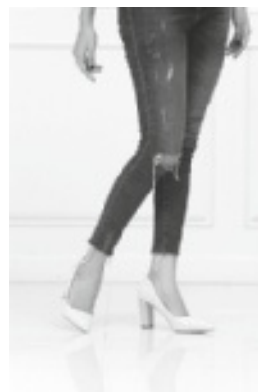
De antwoorden staan op mijnexamenbundel.nl. Als je daar je punten invult, zie je hoe je scoort per vaardigheid. Met het bijbehorende oefenadvies en het stroomschema op bladzijde 6 en 7 kun je daarna verder werken met de Examenbundel.

Tekst 1

Joint efforts

- 1 For some time, I had rather smugly assumed that the current vogue for young British women to favour jeans with artful tears around the kneecaps reflected a lamentable decline in honest-to-goodness skills such as darning, a subtle protest against the conformity imposed by male hegemony, or perhaps even a resourceful response to a shortage of materials.
- 2 But it may simply be a deliberate ploy to expose a tender and not especially attractive part of the anatomy as an inverted expression of solidarity with those members of the sisterhood affected by the ban on burqas and similar garments. If so, it merits wholehearted commendation.

by Glyn Haggett

New Statesman

“the current vogue for young British women to favour jeans with artful tears around the kneecaps” (paragraph 1)

- 1 How many explanations for this are given in the text?
- A 2
  - B 3
  - C 4
  - D 5

“If so, it merits wholehearted commendation.” (paragraph 2)

- 2 Which of the following does “it” refer to?
- A “the current vogue” (paragraph 1)
  - B “a tender and not especially attractive part of the anatomy” (paragraph 2)
  - C “the ban on burqas and similar garments” (paragraph 2)

Tekst 2

I'm happy to be a Tigress – as long as there's some fun too

by Anne McElvoy

1 TRULY, Dave¹⁾, I try to be the Tiger Mum you want us all to be. I have wagged fingers about messy handwriting, imposed Louisa May Alcott and the book chap known to our youngest as "Charles Chickens". I may be the last parent in north London to hold out against the use of "Me and John" and my 10pm cry to zombie-eyed teens is "Get OFF those devices!"

2 The Prime Minister thinks parenting classes might help us have higher expectations of our young. If there is one for how to instil urgency into a chap preparing for mock GCSEs by sleeping or a younger sister who gamely tries music exams without remembering to practise scales until the day before, then they are most welcome in my life.

3 Like most ideas teetering on the brink of parody, this one has a nub of good sense. The Prime Minister is really addressing his comments to teachers who need to aim upwards for children from poorer homes and parents who, having been failed by the education system themselves, find it hard to instil discipline and aspiration into their own children, perpetuating low social mobility.

4 But criticizing parents is fraught with perils. A young teacher I know tells the delightful story of trying to raise interest among parents in a deprived area in their children's homework. One single mum proudly told of how rigorous she was about homework, sleep times and reading. "That's wonderful," cried my friend, supportively. "I wish you were the mother of all my children."

5 Even when the words come out the right way, the flaw in the PM's approach is that it tries to be all things to all families. Because David Cameron is conscious of his privileged background, he falls into the "me too" trap of suggesting that everyone needs the same thing. But today's middle-class parents are already vastly ambitious for their children. When you have "got" 11-plus exams, GCSEs or university entrance in the family, a pall falls on everyone else.

6 Wanting a touch of Tiger syndrome in our approach to education is no bad thing in a world that will get more focused on competition and innovation. 5 I see Asia's best education thinkers worrying as much over how to encourage and bring enthusiasm and surprise into their rigid systems.

noot 1 Dave = David Cameron, Prime Minister of the United Kingdom from 2010 to 2016

safety police started the recent exam-heavy term by abseiling down into the assembly hall dressed as Superman. How mad, wonderful and memorable. Our schooldays need a twist of that, to offset the Tiger toil.

adapted from *Evening Standard*

- 3** Which of the following about Anne McElvoy is true based on paragraphs 1-3?
- A** She feels politicians should not interfere in family matters.
  - B** She is a strong opponent of parenting on a first-name basis.
  - C** She is positive about helping people to better their position in society.
  - D** She supports parenting classes being incorporated into the school system.
- 4** What message does Anne McElvoy want to convey in paragraph 4?
- A** aim for transparency
  - B** be cautious
  - C** bestow compliments
  - D** maintain impartiality
  - E** share emotions
  - F** show sympathy
- 5** Which of the following fits the gap in paragraph 6?
- A** After all
  - B** In a nutshell
  - C** In fact
  - D** Therefore
  - E** Yet

Tekst 3

Cruel trade in rhino horns

1 Sir, The article "Rhino poaching: inside the brutal trade" refers to solutions to rhino poaching (*FT Weekend*, October 3). It was suggested that demand could be removed but only about 1 million Chinese use rhino horn at present and there are some 1 billion traditional Chinese medicine users who may well want to buy horn at lower prices. Removing enough demand seems unlikely.

2 South Africa spends about \$80m a year on rhino anti-poaching (\$4,000 per rhino). If we spend more, the chances are that the horn price to poachers will rise so as to compensate the poachers for the increased risk.

3 "Flooding the market" makes no sense. But if you can restrict supplies to sustainable levels and also limit demand by controlling the price, you have most of the answer to the problem. A monopoly of supply selling to a cartel of retailers in the Far East would do that.

4 If East Asian governments are invested in the legal trade, they will close down (most of) the illegal trade. That is the rest of the answer.

5 South Africa can easily and sustainably satisfy current levels of demand (from stocks, natural deaths and farmed horn) without the need to kill one rhino.

6 At the wholesale price of \$30,000 per kg, African conservation would benefit from a legal trade by \$180m a year – money that is needed but is currently going to criminals.

Michael Eustace

Director of Bangweulu Wetlands, Zambia, and Majete Wildlife Reserve, Malawi Johannesburg, South Africa

adapted from an article from *Financial Times*

- 6 Which of the following statements is in line with Michael Eustace's opinion?
- A Conventional law enforcement has come a long way in fighting the horn trade.
  - B Demystifying the alleged medicinal powers of rhino horn will help curb demand.
  - C Introducing commercially bred rhino horn into the supply chain will help satisfy demand.
  - D Legalising the horn trade would remove the stigma of buying illegal products, thus stimulating demand.

- 7 Which of the following sentences sums up the article?
- A A well-structured legal trade may be the best solution.
  - B Poachers should be enlisted in the fight against poaching.
  - C Reducing demand is the next best thing to removing demand.
  - D South Africa will pay the price for its lax approach to poaching.

Tekst 4

Never Trust a Robot

Laura Vanderkam

Humans Are Underrated

by Geoff Colvin

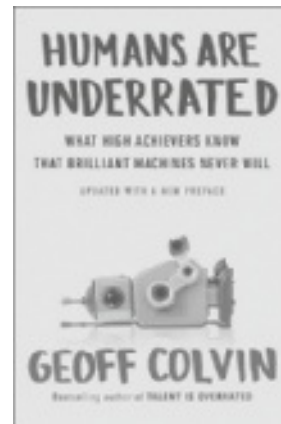
1 **G**enerations of parents have faced this dilemma: You want to give your kids career advice, but what, exactly, will be the in-demand and well-paid jobs of the future? In "The Graduate" (1967), the answer was "plastics"; more recently people have suggested professions that seemingly could not be automated, such as nursing or law. Yet if technology improves exponentially, "it's dangerous to claim there are any skills that computers cannot eventually acquire," according to *Fortune* editor-at-large Geoff Colvin. Computers can drive our cars, search legal documents, and probably write serviceable book reviews.

2 So are we doomed to uselessness? In *Humans Are Underrated* Mr. Colvin starts with a litany of our weaknesses, including his own defeat by IBM's Watson computer in a "Jeopardy!"-like showdown, before he inserts this twist: "In finding our value as technology advances, looking at ourselves is much more useful than the conventional approach, which is to ask what kind of work a computer will never be able to do."

3 Humans, it seems, are 10. We want to work with people and have conversations with people. Even if computers can do things better, there are some actions that we "will simply insist be performed by other humans." And so "the most valuable people are increasingly relationship workers."

4 The rest of the book offers examples of how this relationship-orientation will preserve (or create) future jobs. Algorithms can predict criminal recidivism better than judges, but "it's a matter of the social necessity that individuals be accountable for important decisions" like sentencing.

5 11, even high-tech-oriented companies such as Google, Mr. Colvin notes, now hire for empathy and people skills. The author details the U.S. Army's research on the "human domain" — how to get troops to trust each other and their commanders, and how to understand and defuse situations in hostile territory. "To look into someone's eyes — that turns

out to be, metaphorically and quite often literally, the key to high-value work in the coming economy," writes Mr. Colvin.

- 6 As big idea business books go, this one is pretty good. Mr. Colvin weaves original reporting and humor into an intelligent narrative. Of course, as with all such books, it's easy to overstate the big idea.
- 7 Think about IBM's Watson again. Mr. Colvin asks us to assume that a "perfect mechanical imitation of a human being does not exist in our or our grandchildren's lifetimes." But that's a dangerous assumption, especially as we are still learning what happens on a mechanical level when humans interact. One major finding Mr. Colvin covers: We read nonverbal emotional cues that show up in pupil dilation. What if some inventor can produce a robot whose pupils dilate appropriately as it gazes into a human's eyes? Then, as humans do, we will anthropomorphize like crazy. We will believe the machine can read our souls.
- 8 Then there's this common business-book foible: The author's big idea leads, conveniently enough, to currently trendy management advice. Teams are great; collaboration is the future (though Mr. Colvin seems to have written his book without six co-authors). We need more humanities majors for their empathy and storytelling abilities (though employers peskily keep preferring math and science majors).
- 9 Mr. Colvin deems Yahoo CEO Marissa Mayer's decision to end work-from-home arrangements to be an innovative choice, even though research finds that working from home can be more productive. That companies need both innovation and productivity gets ignored when overeager leaders assume workers can invent brilliant new products while standing next to one another at the ladies' room sinks. And yes, I mean the ladies' room, as Mr. Colvin devotes a whole chapter to how women score higher than men on measures of social sensitivity. The best-performing teams, he assures us, will be those with the most women. How could companies attract and keep more women? Well, they could let people telecommute but ... hmmm. Maybe Watson can sort that out.
- 10 Nonetheless, Mr. Colvin is a shrewd student of human nature. He freely admits that for us underrated humans, "rationality is not our strong suit." In other words, for those smart enough to understand that our brains don't change as quickly as technology, there will be many economically valuable niches still to be exploited. In the future a lawyer may not make money by scanning documents, but by "understanding an irrational client," and "forming the emotional bonds needed to persuade that client to act rationally." There may even be jobs for corporate poets. Mr. Colvin thinks this is "wonderful news" because what we're being asked to do in this brave new world is "become more essentially human" – telling tales around the campfire, or the boardroom table, as the case may be, while the machines are still out in the cold.

adapted from *Wall Street Journal*

In both paragraph 1 and paragraph 2 a remark made by Colvin is quoted.

- 8** How does Colvin's remark in paragraph 2 relate to his opinion as presented in paragraph 1?
- A** It adds weight to his claim that the options for automated jobs are endless.
  - B** It corroborates the notion that computers might eventually replace humans in the future.
  - C** It proposes a more productive attitude to human potential in the workplace.
  - D** It reduces the importance of his opinion that there are fundamental differences between humans and computers.
  - E** It strengthens the concerns parents have about their offspring's career prospects.

"So are we doomed to uselessness?" (paragraph 2)

- 9** How can this question be rephrased?
- A** So do humans tend to underestimate their own competence?
  - B** So have people become too dependent on the computer?
  - C** So will humans ultimately be controlled by computers?
  - D** So will there be no jobs left for humans in the future?

- 10** Which of the following fits the gap in paragraph 3?

- A** fated to fall victim to their own ingenuity
- B** ignoring the computer's potential
- C** inclined to be distracted easily
- D** subject to complex emotions
- E** wired for social interaction

- 11** Which of the following fits the gap in paragraph 5?

- A** Consequently
- B** However
- C** In short

"it's easy to overstate the big idea." (paragraph 6)

- 12** Which of the following paragraphs does **not** contain any explicit criticism of the book?

- A** paragraph 7
- B** paragraph 8
- C** paragraph 9
- D** paragraph 10

"(though Mr. Colvin seems to have written his book without six co-authors)." (paragraph 8)

- 13** How can the tone of this remark best be interpreted?

- A** as admiring
- B** as bitter
- C** as concerned
- D** as impartial
- E** as mocking

"what we're being asked to do in this brave new world is 'become more essentially human'" (alinea 10)

- 14** In welke alinea wordt voor het eerst het focussen op de menselijke meerwaarde genoemd?

Noteer het nummer van deze alinea.

- 15** Wordt er in alinea 3-10 een situatie geschetst waarin het onderscheid tussen mens en robot voor ons mensen niet meer duidelijk is?

Zo nee, antwoord "Nee". Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarin het antwoord gegeven wordt.

Tekst 5

Lovable lemons

There's a lemon shortage. The cheerful canary-coloured fruits are still available in the market for ready money, but never has so much money chased so few lemons. The wrong kind of rains have fallen in Argentina and black spot is rife in South Africa. For Britain, this does not mean the loss of a staple, for the lemon's calling in life is as 16. That has its importance. In *Eminent Victorians*, Lytton Strachey pretended that the ascetical Cardinal Manning was criticised for eating lobster salad in Lent. But lobster salad without lemon is lenten fare indeed. A Gin & Tonic too lacks zest without it, and smoked salmon cries out for a squeeze – or it's like a boiled egg without salt, Pimm's without borage. Whoever invented the slang "lemon" for a disappointment sorely underestimated its mouthwatering attractions.

adapted from *The Daily Telegraph*

16 Which of the following fits the gap?

- A a distraction
- B a garnish
- C an appetizer
- D an exotic

"But lobster salad without lemon is lenten fare indeed."

17 What does the writer try to make clear here?

- A that Cardinal Manning is regarded as an example of piety
- B that lemons can make all the difference
- C that lemons have been a key factor in gastronomy throughout history
- D that lemons were hard to come by in the Victorian era
- E that Strachey was right to accuse Cardinal Manning

18 Bepaal voor de volgende stijlfiguren of deze wel of niet gebruikt worden in dit artikel. Noteer "wel" of "niet" achter elk nummer.

- 1 alliteratie
- 2 personificatie

Tekst 6

An F for Mr. Starr's excuses

I was surprised and disappointed by Montgomery County School superintendent Joshua P. Starr's reaction to the report that 45 percent of public high school students in the county failed final exams in math ["Fail rate still high on math finals," *Metro*, July 27]. Mr. Starr's explanations were bizarre: First, blame 19a (motivation), then the test creators or teachers (lack of coordination between exams and curriculum), then 19b (unspecific, but getting a little closer) and finally 19c (whatever that means, but it sounds like it's the darn students' fault again).

When students fail to master a given set of material, one should ask why the teachers didn't teach it. If they did, then see why the test didn't reflect it. In both cases, it is the responsibility of the school administrators to ensure that the teachers and the tests are working. The buck stops on the desk of the 20.

Lewis Gollob, *Bethesda*

Washington Post

Onderstaande woorden zijn weggelaten uit de tekst:

- 1 cognitive demands of the exams
- 2 school system practices and policies
- 3 the students

- 19** Noteer de juiste cijfers achter de letters a, b en c om de volgorde aan te geven waarin de woorden in de tekst hebben gestaan.
- 20** Which of the following fits the gap in the last sentence?
- A** county
  - B** student
  - C** superintendent
  - D** teacher
  - E** test maker

Wil je weten hoe je de toets hebt gemaakt? De antwoorden staan op mijnexamenbundel.nl. Vul je punten in en bekijk je score per vaardigheid. Je scores worden bewaard.

Deel 1

Vorbereiding op het examen

Kennis van land en samenleving

In dit onderdeel vind je een overzicht van belangrijke feiten over de Engelstalige landen. Je krijgt informatie over de geografische ligging, de staatsinrichting, het onderwijssysteem en de cultuur. Ook worden de belangrijkste gebeurtenissen uit de recente geschiedenis aangegeven. Tot slot is een lijstje opgenomen met veelgebruikte bronnen.

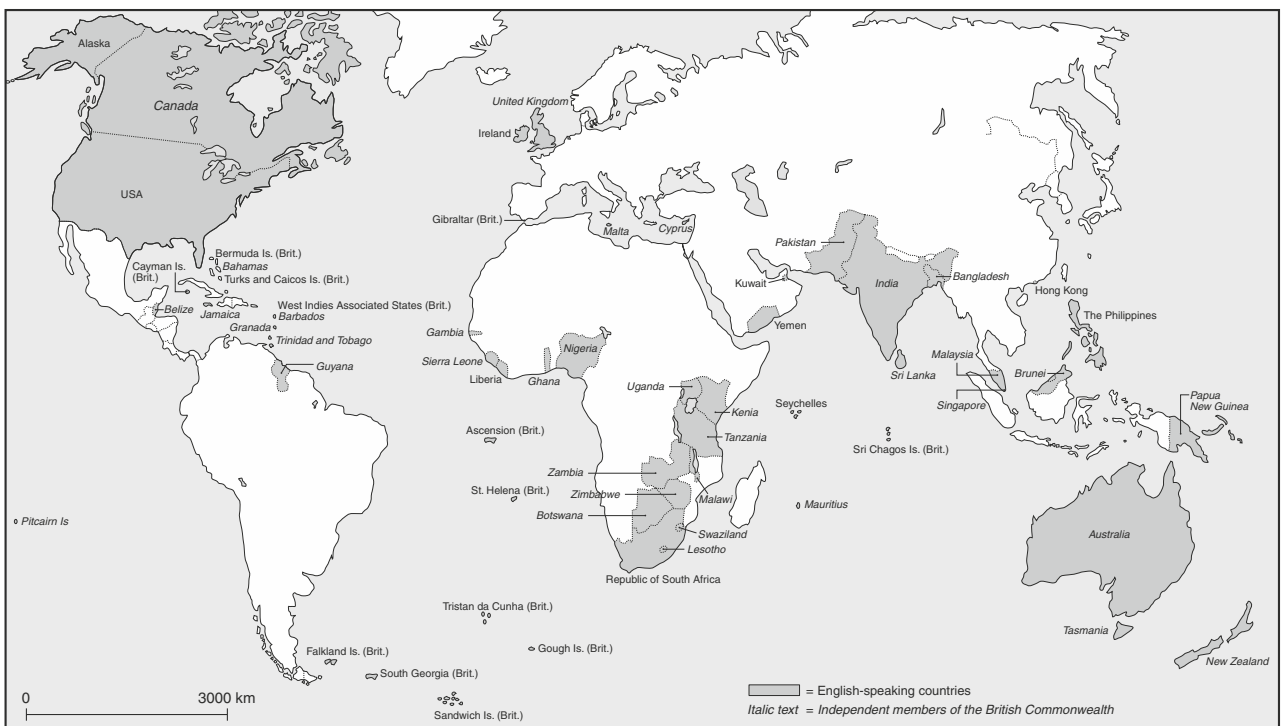
Kennis van deze informatie helpt bij het sneller begrijpen van veel examenteksten. Ook is het een voordeel bij het maken van kijk- en luistertoetsen. De schuingedrukte woorden zijn Engelse woorden die handig zijn om te kennen.

A 1 Groot-Brittannië

De Engelstalige wereld

Over de hele wereld verspreid wordt Engels gesproken. Voor ongeveer 400 miljoen mensen in onder meer Groot-Brittannië, Ierland, de Verenigde Staten, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland is het de moedertaal. Daarnaast is Engels in meer dan 50 landen de officiële taal, dat wil zeggen de taal die door de overheid gebruikt wordt. Dit geldt bijvoorbeeld voor meer dan 1 miljard mensen in India en voor de ruim 211 miljoen inwoners van Nigeria. Zonder overdrijven kun je stellen dat door de rest van de wereldbevolking Engels het vaakst als tweede taal geleerd wordt. Engels heeft deze positie te danken aan de grote invloed die Groot-Brittannië van de 17e tot halverwege de 20e eeuw over de hele wereld heeft uitgeoefend. Niet voor niets werd het *British Empire* aangeduid als het rijk waar de zon nooit onderging, om aan te geven dat er altijd wel daglicht was in een deel van het rijk. Ook na het onafhankelijk worden van de vele Britse koloniën en het verschrompelen van het *Empire* bleef Engels de voertaal in internationale politiek, wetenschap, sport en het zakenleven. Wat Latijn was in de middeleeuwen, is Engels in de moderne tijd: een *lingua franca*, een taal die heel veel gebruikt wordt als mensen met een verschillende moedertaal met elkaar willen communiceren.

The English-speaking world

De geografie

Het Verenigd Koninkrijk (*United Kingdom*) van Groot-Brittannië en Noord-Ierland bestaat uit de landen Engeland, Wales en Schotland op het eiland Groot-Brittannië en het noordoostelijk deel van het eiland Ierland en een groot aantal kleine eilanden. Er wonen circa 67 miljoen mensen.

Het wordt omringd door de Noordzee, het Kanaal, de Atlantische Oceaan en de Ierse Zee. Engeland is verbonden met het Europese vasteland (*Continent*) door de Kanaaltunnel (*Channel tunnel*), de langste onderwatertunnel ter wereld (50 kilometer).

Het Britse landschap is zeer gevarieerd: van glooiende heuvels in Engeland tot ruig gebergte in Wales en Schotland. Er heerst een gematigd zeeklimaat, dat bepaald wordt door de Golfstroom. Het hele jaar door valt er veel regen; in de winter kan het flink sneeuwen.

The British Isles

De geschiedenis van het Verenigd Koninkrijk tot de twintigste eeuw

Al tienduizenden jaren wonen er mensen in wat wij nu het Verenigd Koninkrijk noemen. In de prehistorie was Engeland via een moerassig grasland met Nederland verbonden. De eerste Britten spraken een Keltische taal. Een indrukwekkend aandenken aan hen is het monument Stonehenge uit 3100 voor Christus, dat gebruikt werd voor het aanbidden van de maan en de zon.

Rond 50 voor Christus begon de Romeinse invasie en bezetting van Engeland en Wales. De oorspronkelijke bevolking werd verdreven naar de uithoeken van Groot-Brittannië. Dit verklaart tot op de dag van vandaag dat er Keltisch wordt gesproken in Wales, Ierland en Schotland. De noordelijke grens van het Romeinse Rijk lag net ten zuiden van Schotland. Daar bouwden de Romeinen in 122 na Christus de muur van Hadrianus (*Hadrian's Wall*) om de vijandige stammen tegen te houden. De Romeinse invasie was van bepalende invloed op de Engelse cultuur. Latijn was de taal van de kerk en de overheid en de Romeinen gaven de eilanden de naam Brittannië. Zij stichtten de hoofdstad Londinium (het latere Londen).

Tussen 400 en 900 waren er invasies van Germaanse stammen, zoals de Angelen en de Saksen die zich in Engeland vestigden, en gewelddadige invallen door Vikingen. In 1066 werd voor de laatste keer voet aan wal gezet door een bezetter in Engeland: de Normandische *King William* versloeg *King Harald* tijdens de *Battle of Hastings*. Nu begon er een periode van Franse invloed op de Britse cultuur en op de Engelse taal.

In 1215 werd de Engelse *King John* door zijn onderdanen gedwongen het *Magna Carta* te ondertekenen. Dit is een document dat de macht van de koning aan banden legde en de rechten van burgers beschermde. Het is een van de beroemdste documenten uit de Engelse geschiedenis. Men beschouwt het vaak als de stevige basis van de Engelse democratie, rechtstaat en het recht op vrijheid.

In de eerste helft van de 16e eeuw regeerde *King Henry VIII*. Hij stamde af van de familie Tudor en is beroemd omdat hij brak met de rooms-katholieke kerk en vervolgens zijn eigen anglicaanse kerk (*Church of England*) stichtte. Hij werd ook het hoofd van deze kerk. Tot op de dag van vandaag is de regerend vorst van het Verenigd Koninkrijk hoofd van de anglicaanse kerk. Henry VIII werd berucht vanwege zijn zes huwelijken. Twee ex-vrouwen liet hij onthoofden.

In de tweede helft van de 16e eeuw regeerde *Queen Elizabeth I*. Zij was de laatste vorst uit de Tudor-dynastie. Omdat zij nooit getrouwd is geweest, wordt zij ook wel aangeduid als de *Virgin Queen*. Onder haar bewind bloeide het theater. De schrijver William Shakespeare was een beschermeling van haar. Dit was ook de periode van grote ontdekkingsreizen. Sir Francis Drake voer tweemaal de aarde rond en veel kolonisten vestigden zich in Noord-Amerika. Een Britse kolonie aan de Amerikaanse oostkust werd vernoemd naar Elizabeth: Virginia. Groot-Brittannië breidde zich in de volgende eeuwen uit met grote gebieden in Canada, Zuid- en Midden-Amerika, Afrika, Azië, Australië en Nieuw-Zeeland.

In 1689 werd de *Bill of Rights* door het Britse parlement aangenomen. Dit document zorgde voor een beperking van de bevoegdheden van de vorst en de rechten van het parlement werden erin vastgelegd. Het bevat bijvoorbeeld regels voor de vrijheid van meningsuiting in het parlement en het uitschrijven van regelmatige verkiezingen. De *Bill of Rights* vormt de basis voor de Britse democratische, parlementaire democratie en was ook de inspiratiebron voor de Amerikaanse *Bill of Rights*, de eerste tien amendementen van de Amerikaanse grondwet (1787).

In 1776 werd de Amerikaanse onafhankelijkheid uitgeroepen en zeven jaar later deed Groot-Brittannië afstand van zijn koloniën daar. De Britse expansie richtte zich vervolgens op Afrika en Azië.

examenbundel >

vwo Nederlands
vwo Engels
vwo Duits
vwo Frans
vwo Economie
vwo Bedrijfseconomie
vwo Maatschappijwetenschappen
vwo Geschiedenis
vwo Aardrijkskunde
vwo Wiskunde A
vwo Wiskunde B
vwo Wiskunde C
vwo Scheikunde
vwo Biologie
vwo Natuurkunde

samengevat }

vwo Economie
vwo Bedrijfseconomie
vwo Maatschappijwetenschappen
vwo Geschiedenis
vwo Aardrijkskunde
vwo Wiskunde A
vwo Wiskunde B
vwo Wiskunde C
vwo Scheikunde
vwo Biologie
vwo Natuurkunde
havo/vwo Nederlands 3F/4F
havo/vwo Rekenen 3F

Tips, tricks en informatie die jou helpen bij het slagen voor je eindexamen vind je op examenbundel.nl! Nog meer kans op slagen? Volg ons ook op social media. #geenexamenstress

examenidoom + examenbundel + samengevat + zeker slagen! = #geenexamenstress

examenidoom

vwo Engels
vwo Duits
vwo Frans

zeker slagen !

voor vmbo, havo én vwo

9 789006 650709